

La guingueta

24/VII/1977

Una guingueta, segons el Fabra, és una barraca de fira o bé una cantina. No creiem que el terme, avui, sigui gaire popular; per a nosaltres —i per a qualsevol barceloní que el coneixi— forma part de la llengua adquirida. Però en altres temps, segons dubte, degué ésser un mot ben viu i potser ho és encara en algunes comarques. Justament l'acabem de veure usat per Josep Albanell, que incorpora als seus textos moltes formes pròpies del parlar del seu indret d'origen —la Seu d'Urgell— en la seva novel·la *El barcelonata* i amb el qual designa un petit cobert de fusta i uralita bastit al terrat d'una casa. (Ens desconcerta, però, que en un altre passatge de l'obra aquest mateix cobert sigui designat amb el nom de «guixeta» i ho atribuïm, més aviat, a un fàcil error de transcripció.) Amb tot, sembla que el significat més usual de guingueta és el de cantina. Tal com passa sovint en aquests casos, la descoberta de guingueta induïx algú a rebutjar cantina. Però una forma no exclou l'altra. Ja hem vist que el Fabra, com a definició de guingueta indica precisament el mot cantina.

L'antiga popularitat de guingueta s'evidencia pel fet que ha esdevingut el nom propi de diversos nuclis de població, com la Guingueta d'Aneu i la Guingueta de Berguedà. Sens dubte, una antiga guingueta, on s'aturaven viatgers i traginers a remullar la gola, devia donar el nom al poble. Però hi ha encara una altra Guingueta molt coneguda, bé que actualment no amb aquest nom, sinó amb un altre que es deu a una imposició oficial: «Bourg-Madame», poble fornerer tocant a Puigcerdà, on hi ha els serveis de la duana francesa. Fou a principis del segle passat, tot just iniciada la Restauració, que una neboda del rei Lluís XVIII, la duquessa d'Angulema, va visitar l'indret, i les autoritats, commogudes de l'honor, i deixant-se endur per l'impuls de l'adulació, van canviar el nom de la Guingueta pel de Bourg-Madame. («Madame» era el títol donat a la cort de França o a la germana o una parenta propera del rei.) A més de la raspallada condigna, van aconseguir que d'aleshores endavant els qui entraven al territori de l'Estat francès per aquell indret amb aquell nom tan exòtic, de resonàncies nòrdiques («Bourg i Madame») creguessin de bona fe que canviaven de país, encara que en realitat no s'havien mogut de la Cerdanya.